

The Definition of Plowing

Part Two

Source Sheet by Rabbi Federgrun

Vancouver Torah Learning Centre

1. **שבת ע"ג ב** .א
 הזורע והחורש: מכדי מכרב כרבי ברישא ליתני חורש והדר ליתני זורע תנא בארץ ישראל קאי דזרעי ברישא והדר כרבי

Shabbat 73b

We learned in the mishna, among those liable for performing primary categories of labor: **One who sows, and one who plows**. The Gemara asks: **Since, after all**, in terms of **plowing, one plows first** and only then sows, **let the tanna teach first one who plows, and afterward let him teach one who sows**. The Gemara answers: The *tanna* ordered the mishna **based** on the practice **in Eretz Yisrael, where they sow first and then plow**. In Eretz Yisrael, the practice was to plow a second time after sowing to cover the seeds.

תוספות מסכת שבת דף עג עמוד ב

מכדי מכרב כרבי ברישא והדר כו' - לא שייך למידק הכי בהא דקתני המכבה ברישא והדר המבעיר דהכא כל סידורא דפת נקט כסדר לבד מחרישה.

Tosfos Shabbos 73b

In terms of plowing, one first plows and then sows?-One cannot ask why it mentions extinguishing before igniting [in the Mishnah] because the question is only here where the list is in the order of making bread, except for plowing.

פני יהושע מסכת שבת דף עג עמוד ב

ולענ"ד נראה שאין צורך לזה דדוקא לענין חרישה קשיא ליה דהו"ל למיתני החורש והזרע כיון דלקושטא דמילתא לא חייב משום חורש אלא לזריעה ובמקום שראוי לזריעה אבל כשחורש במקום שאינו ראוי לזריעה כגון בצונמא או שחורש שלא לצורך זריעה אלא לאשוויי גומות אינו חייב משום חורש אלא משום בונה כדאמרין בסמוך

Pnei Yehoshua (Rabbi Falk, 18th century, Poland)

It is my understanding that there is no need [for Tosafos's answer] for there is only a difficulty by plowing as it should have listed plowing first because one is only obligated in plowing when it is for planting, and in a place which is fit for planting. However, plowing in a place which is not fit for planting, or if it is not for the purpose of planting, like to level the field, then one is only obligated in building, and not planting, as the Gemara will explain.

2.

שבת ע"ג ב

והחורש: תנא החורש והחופר והחורץ כולן מלאכה אחת הן אמר רב ששת היתה לו גבשושית ונטלה בבית חייב משום בונה בשדה חייב משום חורש אמר רבא היתה לו גומא וטממה בבית חייב משום בונה בשדה משום חורש

Shabbat 73b

We learned in the mishna among those liable for performing primary categories of labor: **One who plows**. A *tanna taught* in a *baraita* with regard to the labor of plowing: **One who plows, and one who digs, and one who makes a furrow** in the ground have **all** performed **one** type of labor. **Rav Sheshet said: One who had a mound of earth and removed it in the house**, thereby evening the surface, **is liable due to the labor of building**, as he thereby engages in construction of the house. **In the field, he is liable due to the labor of plowing**. Similarly, **Rava said: One who had a hole and filled it, in the house he is liable due to the labor of building. In the field, he is liable due to the labor of plowing**.

חידושי הר"ן מסכת שבת דף עג עמוד ב

היתה לו גבשושית וכו' בשדה חייב משום חורש. שהרבה פעמים אדם חורש שאין דעתו אלא להפך בעפר לתיקון השדה ולא לזריעה והילכך כל תיקון השדה חשיב משום חורש:

Chidushei HaRan Shabbos 73b

There was a mound...in the field is a problem of plowing. Many times a person plows to flip the soil for the sake of the field and not for planting. Therefore, any improvement of the land is a violation of plowing.

ספר אור זרוע חלק ב - הלכות שבת סימן נה

מ"מ זה למדנו מירושלמי שכל דבר שהוא להנאת קרקע ובכך יותר [טוב] ליזרע חייב משום חורש

Ohr Zarua Part 2- Hilchos Shabbos 55

Nevertheless, we learn from the Yerushalmi that anything that is made to improve the land, and in so doing makes it better to plant is a violation of plowing.

3. **שבת ק"ג א** .ג
מתני' החורש כל שהוא המנכש והמקרסם והמזרד כל שהוא חייב המלקט עצים אם לתקן כל שהן אם להיסק כדי לבשל ביצה קלה המלקט עשבים אם לתקן כל שהוא אם לבהמה כמלא פי הגדי:
גמ' למאי חזי חזי לביזרא דקרא דכוותה גבי משכן שכן ראוי לקלה אחד של סמנין:

Shabbat 103a

MISHNA: **One who plows** is liable for plowing **any amount** of land on Shabbat. **One who weeds** and removes grass on Shabbat, **and one who removes dry branches and who prunes any amount is liable.** With regard to **one who gathers wood**, if he did so **to enhance** the tree or the land, he is liable for **any amount**; if he did so **for fuel**, he is liable for collecting a measure **equivalent** to that which is used **to cook an easily** cooked **egg**. With regard to **one who gathers grass**, if he did so **to enhance** the plants or the land, he is liable for **any amount**; if he did so to feed **an animal**, he is liable for collecting a measure **equivalent to a goat's mouthful**.

GEMARA: The Gemara asks: For **what use is plowing any amount of land suited?** The Gemara answers: It is **suited** for a single **pumpkin seed**. The **corresponding** situation **in the Tabernacle** was **as it is suitable** for planting a **single stalk of herbs** to make dyes.

נוצר בעזרת בונה דפי המקורות של ספאריה www.sefaria.org/sheets